

диалог является эмоциональным центром произведения. Сопровождаемый невербальными формами выражения (мимикой, жестом), авторскими ремарками, он служит средством психологизма, способствует драматизации лирического сюжета. Диалог в поэтическом тексте представляет собой имитацию живой разговорной речи, индивидуальные особенности речи способствуют раскрытию характера лирического героя. Важную роль играет фон, сопровождающий диалогическую ситуацию и основное действие стихотворения. Он представлен звуковыми образами и образами запахов и служит средством драматизации лирического сюжета.

Ранняя лирика Анны Ахматовой является ярким подтверждением того, что диалог способен играть важную роль в поэтическом тексте, выполнять целый ряд функций, которые привносят в лирику ранее не характерные ей элементы, тем самым расширяя ее границы, отражая своеобразие и многогранность этого рода литературы.

ПАСІЯНАРНЫ ГЕРОЙ НАЦЫЯНАЛЬНА-ПАТРЫЯТЫЧНАЙ ЛІРЫКІ АНАТОЛЯ СЫСА

В. У. Бабакова (УА «ГДУ імя Ф. Скарыны»)

Навук. кiр. А. В. Брадзіхіна,

канд. філал. навук, дацэнт

Паводле канцэпцыі Л.М. Гумілёва, этнас з'яўляецца ўстойлівым калектывам асоб, якія супрацьпастаўляюць сябе ўсім астатнім супольнасцям. Падтрымка для нацыі, на думку даследчыка, прыходзіць у якасці энергетычнага штуршка, што нясе асобным людзям залішнюю энергію, якая называецца пасіянарнасцю і праяўляецца не толькі ў грамадскай, але і ў літаратурнай дзейнасці. Паняцце “пасіянарны герой” у нацыянальна-патрыятычнай лірыцы А. Сыса набывае розныя мадыфікацыі.

1) *Галоўны пасіянарны герой-суб'ект.* Гэта найперш аўтапсіхалагічны лірычны герой. Ён прадстае як адданы сваёй Радзіме сын; стваральнікам вершаў і паэм, што ахвяруе такім жа, як і сам, пасіянарным (Цётцы, М.Танку, А.Гаруну, А.Бембелю і інш.); сейбітам, а метафара руні ўвасабляе тое, што паспеў зрабіць, пакінуць пасля сябе; паэтам-філосафам, які разважае над абраным лёсам. Ключавым матывам тут становіцца канчатковы пералом, характэрны пасіянарнаму герою: “І тады я ўзняў сляпыя вочы... Знікла ноч. Ізноў вярнуўся дзень!” [1, с. 232].

2) *Дапаможны пасіянарны герой-аб'ект.* Найперш гэта вобраз маці, які вызначаецца самаахвярнасцю дзеля пазнейшай самаахвярнасці сына. Невыпадкова Маці-пакутніца паўстае ў вобразе Неапаленай Купіны.

3) *Амбівалентны пасіянарый.* Вобраз слова паводле свайго эмацыйнага ўздзеяння на чытача можна паставіць у адзін шэраг з вобразамі-сімваламі Сэрца, Крыжа, Слязы, Агню. Слова таксама прыносіць своеасаблівую ахвяру ў выглядзе сэнсу, які нясе ў сабе, ад чаго нярэдка залежыць лёс людзей. Але яно служыць не толькі ідэям добра. Да прыкладу, у вершы “Дух” слова выяўляе сваю здрадлівую сутнасць, служыць антынародным, у разуменні паэта, мэтам. Слова “ахвяравала” сабой і дзеля з'яўлення вершаў А. Сыса. Непадатлівае, яно ўсё ж падпарадкоўвалася загаду паэта, выпрабавуючы на трываласць яго самога і магетычна ўздзейнічаючы на слухачоў: “І словы мае – вярты мае. І семем было мне Слова” [1, с. 79].

Такім чынам, ідэйны пафас нацыянальна-патрыятычнай лірыкі А. Сыса увасабляецца праз матывы ахвярнасці, пакутніцтва, надзвычай экспрэсіўныя вобразы-сімвалы Сэрца, Крыжа, Слязы, Агню, а так, сама абавязковую прысутнасць у вершы герояў-пасіянарных, якія могуць набываць разнастайныя мадыфікацыі.

Літаратура

1 Сыс, А. Лён : выбраныя творы / А. Сыс. – Мінск : Кнігазбор, 2006. – 436 с.